

Turvealan oikeudenmukainen siirtymä jäi kesken – uusi seurantatutkimus nostaa esiin yrittäjien kokemukset

5.11.2026

Turvetuotannon alamäki alkoi Suomessa 2020-luvun alussa, kun päästöoikeuksien hinnat, turpeen kansallisen verotuksen kiristyminen ja halu vähentää kasvihuonekaasupäästöjä laskivat energiaturpeen kysyntää merkittävästi aiemmasta. Turveyrittäjät joutuivat tilanteen takia taloudelliseen ahdinkoon, josta uutisoitiin laajasti eri tiedotusvälineissä.

Samaan aikaan alkoi keskustelu oikeudenmukaisen siirtymän tukitoimista, joilla pystyttäisiin helpottamaan alan toimijoiden tilannetta siirtymän keskellä. Esimerkiksi Euroopan unionin oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toivottiin tuovan helpotusta yrittäjien ahdinkoon.

Energiaturpeen käytön alasajon alkamisesta tulee kuluneeksi tänä vuonna kuusi vuotta, mutta turveyritysten nykytilanteesta ei ole viime aikoina juuri keskusteltu julkisuudessa. Lisäksi yrittäjien sopeutumiskeinot tilanteeseen ovat jääneet kokoamatta yhteen. Tämä on vaikeuttanut alan kehityksen seuraamista ja rajoittanut oikeudenmukaisen siirtymän tukitoimien vaikuttavuuden arviointia.

Turvetuotanto on hiljentynyt monella paikkakunnalla (kuva: Kari Laasasenaho).

Oikeudenmukainen siirtymä ei toiminut käytännössä

Uusi tutkimus tuo helpotusta alan kehityksen arviointiin. Turveyrittäjien nykytilanteesta kertova uusi vertaisarvioitu tutkimuskatsaus on ilmestynyt suomenkielisessä Alue ja ympäristö -julkaisusarjassa otsikolla: ”*Puoli vuosikymmentä turvealan oikeudenmukaista siirtymää: Katsaus turveyrittäjien siirtymäodotuksiin ja nykytilanteeseen*”. Artikkeli on luettavissa täällä: https://doi.org/10.30663/ay.180712. Tutkimuksen pääkirjoittajana on toiminut erikoistutkija Hanna Lempinen Luonnonvarakeskuksesta. Kahta kyselyaineistoa hyödyntänyt tutkimusartikkeli syntyi Luonnonvarakeskuksen, Helsingin yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun yhteistyöllä.

Tutkimuskatsaus osoittaa, että turpeen energiakäytön nopean alasajon vaikutukset ovat näkyneet turvealan yrittäjien arjessa vielä vuosia siirtymän käynnistymisen jälkeen. Monet yrittäjien alkuvaiheessa esittämistä huolista ovat toteutuneet: vihreän talouden uudet työpaikat ja liiketoimintamahdollisuudet eivät ole korvanneet menetettyä elinkeinotoimintaa riittävän nopeasti, ja useiden yrittäjien tulotaso on jäänyt aiempaa matalammaksi. Samalla tutkimus kuitenkin osoittaa, että osa yrittäjistä on löytänyt uusia toimeentulon lähteitä juuri niiltä aloilta, jotka he tunnistivat lupaaviksi jo siirtymän alkuvaiheessa. Taloudellisten vaikutusten lisäksi yrittäjien vastauksissa korostuvat kokemukset siitä, ettei heidän näkemyksiään ole riittävästi kuultu päätöksenteossa. Tämä on heikentänyt luottamusta yhteiskunnallisiin instituutioihin ja vaikuttaa myös suhtautumiseen tuleviin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimiin.

Tutkimuksen mukaan turvesiirtymä tarjoaa tärkeän esimerkin siitä, millaisia haasteita oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään liittyy. Vaikka EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) tavoitteena on ollut tukea

ilmastopolitiikan muutoksista kärsiviä alueita ja toimijoita, sen käytännön toteutus ei tutkimuksen perusteella ole vastannut kaikkien kohderyhmien odotuksia. Tulokset korostavat tarvetta arvioida siirtymäpolitiikan taloudellisia, sosiaalisia ja alueellisia vaikutuksia kokonaisuutena sekä kehittää osallistavampia toimintatapoja tulevien muutosten hallintaan. Samalla tutkimus nostaa esiin, että turpeen roolia koskeva yhteiskunnallinen keskustelu on jälleen voimistunut Suomessa, mikä ylläpitää alan toimijoiden toimintaympäristöön liittyvää epävarmuutta myös tulevaisuudessa. Alan kehityksen yksityiskohtaisemmista käänteistä kannattaa lukea lisää alkuperäisestä tutkimusartikkelista (Lempinen ym. 2026).

Alue ja ympäristö -lehti julkaisee laajasti aluetieteen ja yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen alle sijoittuvaa tutkimusta. Lehden tavoitteena on ylläpitää kriittistä, teoreettisesti motivoitua ihmismaantieteen, aluetieteen ja yhteiskunta- ja ihmistieteellisen ympäristötutkimuksen tieteellistä keskustelua.

SEAMKissa tutkimusta on tehty osana ”Muutoskykyiset maatalous- ja energiaratkaisut” -tutkimusryhmän soveltavaa tutkimustoimintaa. Käsillä oleva tutkimus auttaa ymmärtämään oikeudenmukaisen siirtymän tukitoimien kehittämistä siirtymätilanteisiin joutuvilla aloilla. Tutkimusta ovat rahoittaneet Euroopan unionin osarahoittama Turvevapaa ruokaketju -hanke ja Töysän säästöpankkisäätiö.

Kari Laasasenaho, Anu Palomäki, Johanna Kivioja ja **Risto Lauhanen**
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Hanna Lempinen ja **Jarkko Niemi**
Luonnonvarakeskus

Annukka Vainio
Helsingin yliopisto

Lähteet

Lempinen, H., Laasasenaho, K., Kivioja, J., Lauhanen, R., Niemi, J., Palomäki, A., & Vainio, A. (2026). *Puoli vuosikymmentä turvealan oikeudenmukaista siirtymää: Katsaus turveyrittäjien siirtymäodotuksiin ja nykytilanteeseen*. Alue ja Ympäristö, 00-00. https://doi.org/10.30663/ay.180712